

SVERIGES

YRKESJÄGAREFÖRENING

Sveriges Yrkesjägareförenings (SYF) policy för förvaltning av klövvilt

2013-05-26

Syftet med denna policy är att ge stöd och riktlinjer för SYF:s medlemmar i förvaltningen av klövvilt. Avsikten är också att framhålla SYF:s övergripande mål och ställningstaganden avseende vården av våra klövviltstammar.

Bakgrund

Sverige har idag ett nygammalt klövviltsamhälle. Älg och rådjur har på många marker återigen fått sällskap av kronvilt och vildsvin, vars stammar efter utrotning återkommit och fått större spridning. Även dovviltet, som introducerades på 1500-talet, ökar och sprider sig. Därtill finns nu också mufflon frilevande på olika håll i landet. Detta nygamla klövviltsamhälle ställer förvaltningen inför såväl nya möjligheter som nya utmaningar.

Älg, rådjur, kronvilt, dovvilt och vildsvin är en del av den biologiska mångfalden. De kan också som stora betare ha en positiv såväl som en negativ inverkan på flora och fauna. De utgör viktiga bytesdjur för stora rovdjur och är till stor del en förutsättning för rovdjursstammarnas fortlevnad. Klövviltet har därför en betydelsefull och självklar roll i ekosystemen och som landskapsdanare. Samtidigt är det en utmaning att klövviltet är känsligt för en felaktig förvaltning då exempelvis en snedvriden avskjutning kan resultera i en skev köns- och åldersfördelning i stammarna, med långtgående negativa följder i arternas ekologi. I hjortviltstammar är det tyvärr vanligt med ett för hårt jakttryck på handjur med följden att andelen handjur i stammen blir för låg och att det i synnerhet blir en brist på de så viktiga fullvuxna handjuren. Följden kan också bli att den höga andelen handjur resulterar i en alltför snabb ökning av antalet djur med ökat betetryck som följd. Förvaltningen av klövvilt är därmed en viktig fråga ur naturvårdssynpunkt.

Chansen att få se klövvilt berikar vistelser i naturen och har ett stort upplevelsevärde. Den naturintresserade allmänheten söker allt oftare möten och upplevelser med vilt och lokalt är viltturism en viktig inkomstkälla. Värdet av jakten har ökat och blivit alltmer betydelsefullt. Viltet ger dessutom ett ekologiskt kött som möter en allt större efterfrågan. Det är svåröverträffat vad gäller kvalitet och smak, och är dessutom oftast närproducerat. Som en av de gröna näringarna utgör en väl genomförd klövviltförvaltning därmed ett starkt bidrag till en levande landsbygd.

Klövvilt kan orsaka kostsamma skador på skog och gröda. Samtidigt lever klövviltet idag i en miljö kraftigt påverkad av ett modernt skogs- och jordbruk där tillgången på naturligt bete kan vara mycket bristfällig. Det finns därmed ett stort behov av långsiktiga foderskapande åtgärder. I trafiken är kollisioner mellan klövvilt och fordon inte bara kostsamma, utan får

också allvarliga följder i form av personskador och dödsfall. Problem med skador och trafik kräver en modern och ansvarsfull förvaltning.

Övergripande mål och ställningstagande

SYF önskar värna, och med bestämdhet framhålla, klövviltet som ett naturligt och självklart inslag i vår svenska natur. Det är viktigt att stor hänsyn tas till arternas ekologi och deras ekosystembetydelse. Klövviltet utgör en nationell, förnyelsebar resurs av stort ekonomiskt värde som bör vårdas med omsorg och där ett uthålligt nyttjande kan generera höga värden i form av naturupplevelser, jaktmöjligheter, viltkött och kringarrangemang.

Förvaltningen av klövvilt ska alltid vara kunskapsbaserad, genomtänkt, långsiktig och förankrad i aktuell forskning inom området. Föreningen ska verka för en öppen dialog i nära samarbete med forskning, naturvårdsaktörer, myndigheter, skogsbruk och jordbruk. Målet ska vara en klövviltförvaltning som på solida ekologiska grunder möjliggör en samexistens av olika intressen och som på ett konstruktivt och aktivt sätt söker lösningar på viltskadeproblem.

Inom SYF finns en stor samlad erfarenhet hos de medlemmar som dagligdags arbetar professionellt med klövvilt. Med denna erfarenhet som grund och med stor mottaglighet för ny kunskap, önskar SYF aktivt främja en utvecklad och förbättrad svensk klövviltförvaltning samt en framsynt vård och ett bevarande av våra svenska klövviltstammar.

SYF-medlemmars ansvar

Medlemmar i SYF skall:

- Eftersträva en klövviltförvaltning som vilar på en kunskapsmässigt god grund avseende artbiologi, ekologiska samband och skadeproblematik.
- Eftersträva en klövviltförvaltning som harmonierar väl med mål inom naturvård.
- Eftersträva klövviltstammar med en god sammansättning avseende köns- och åldersfördelning med utgångspunkt i respektive arts ekologi.
- Hålla populationstätheter och jaktuttag som står i proportion till markens bärförmåga, areal och biotopsammansättning.
- Upprätthålla en god aktuell kännedom om markens klövviltstammar samt basera mål och åtgärder på regelbundna inventeringar.
- Samarbeta med en riktad viltforskning och forskare i syfte att ta fram ny kunskap som är till nytta för förvaltningen av klövvilt.
- Fortlöpande tillägna sig ny kunskap och nya forskningsresultat och tillämpa detta i förvaltningen.
- Visa öppenhet i sin klövviltförvaltning avseende mål, åtgärder och resultat.

- Dela med sig av kunskap om klövvilt och klövviltförvaltning till allmänhet, myndigheter och andra brukare.
- Ska ta aktiv del i olika former av samverkan inom viltförvaltning såsom t.ex. älg- och kronhjortsskötselområden, Viltvårdsområden och licensområden.
- Framhålla viltköttets fördelar som en ekologisk, högkvalitativ och förnyelsebar resurs.
- Framhålla klövviltförvaltning som en betydelsefull och uthållig grön näring.
- Arbeta aktivt med viltvårdsåtgärder som ökar tillgången på föda i landskapet och förbättrar viltets levnadsbetingelser.
- Arbeta för att finna konstruktiva lösningar på skadeproblem i samarbete med jord- och skogsbruk, samt verka för en samordnad förvaltning av vilt, jordbruk och skog.
- Samarbeta med Trafikverket och Polisen och agera rådgivande för att minska risken för trafikolyckor.

Reglering av jakt på klövvilt

En oproportionerligt hög avskjutning av handjur utgör ett stort generellt problem i klövviltförvaltning, men framförallt vad gäller hjortvilt. Orsaken till detta är en önskan att få troféer samt att man inte vill fälla de reproduktiva hondjuren. Konsekvensen blir stammar med en låg andel handjur och i synnerhet en brist på de i ekologin så viktiga fullvuxna handjuren. Ett lågt jakttryck på reproduktiva hondjur kan få följden att antalet djur ökar snabbt och att stammar kan bli för stora och svåra att hantera. Generösa jaktregler, såsom t.ex. allmän jakt, gynnar en sådan utveckling.

- SYF anser att det är av stor vikt att det finns en reglering av jakten som främjar en balanserad avskjutning mellan han- och hondjur där man har möjlighet att styra stammens utveckling avseende storlek och sammansättning.
- SYF ska verka för att jaktlagstiftning och jakttider ska ta hänsyn till arternas specifika ekologi, samt att lagstiftning och jakttider ska främja en långsiktig, ändamålsenlig och hänsynsfull förvaltning.

Skyddsjakt

Vid skada på skog och gröda ställs ibland krav på skyddsjakt för att lösa problemet. Att en skyddsjakt alltid får en sådan effekt är emellertid tveksamt. SYF vill i möjligaste mån undvika användning av skyddsjakt.

- Skyddsjakt ska endast användas som en absolut nödåtgärd då akuta skadeproblem inte kan lösas genom någon annan åtgärd eller inom ordinarie jakttid.
- Vid en skyddsjaktsåtgärd ska det klart och tydligt framgå vilket syftet är och hur skyddsjakten är tänkt att verka (skrämsel eller ta bort skadegörande individer).

- Avsikten med skyddsjakt får inte vara att decimera stammen (detta ska ske inom ordinarie jaktförvaltning) och skyddsjakten får heller inte fungera som en förtäckt förlängd jakttid.

Hundanvändning

I Sverige utgör jakt med hund en mycket stark tradition. Samarbetet med hunden beskrivs av många jägare som en av de absoluta höjdpunkterna i jakten. För vissa viltslag och i viss terräng är också användning av hund nödvändig.

- Hundtyper och antal hundar ska vara anpassade till viltslag, terräng, storlek på jagat område och rådande väderlek i syfte att erhålla en för vilt och hundar hänsynsfull jakt.
- Att flera hundar jagar samma vilt tillsammans, s.k. samjakt, ska i möjligaste mån undvikas. Undantag kan gälla när en kombination av hundtyper (-individer), viltslag och terräng ändå möjliggör ett hänsynsfullt jagande.
- Antalet eftersöksekipage ska vara väl tilltaget. Som ett riktvärde kan anges att man har avdelat 1 ekipage per 5-10 förväntat antal fällt vilt under jaktdagen.
- *Eftersökshundar och eftersöksjägare ska vara särskilt utbildade och kompetenta för skadad viltart och ska inte vara tilldelade några andra jaktliga uppgifter under jaktdagen.
*Förtydligande: avser eftersökshunden/ar, eftersöksjägare kan göra annat under jakten då inget eftersök finns att utföra.
- Av respekt för viltet ska inte hundar tillåtas orsaka skador på nedlagt vilt.

Utfodring

Utfodring kan utgöra ett viktigt stöd och fodertillskott för klövviltet i en av människan kraftigt påverkad och betesfattig miljö. Särskilda behov kan även uppstå under svåra väderförhållanden. Utfodring kan även vara ett viktigt verktyg för att styra klövvilt från skadekänslig skog och gröda. Det finns dock många exempel på utfodring som sköts på ett icke önskvärt vis avseende mängd och typ av foder, placering av utfodringsytor och tidsperiod för utfodring. Den utfodring som sker i regi av SYF-medlemmar ska vara klanderfri och tjäna som ett föredöme för andra.

- Utfodringen ska inte avslutas bara för att jaktsäsongen tar slut. Den period då behovet hos viltet är som störst är senvinter och vår.
- Foderplatser ska ej användas som åtelplatser för att fälla vilt.
- Utfodring ska ske på ett sätt så att oacceptabla skador på närmiljön så långt som möjligt undviks och så att grannmarker inte drabbas av skador.
- Foderplatser ska inte placeras på ett sätt så att de lockar vilt från annans mark.
- Utfodringen ska anpassas till föreliggande syfte och långsiktiga mål med klövviltförvaltningen.

- Mängd och typ av foder ska vara anpassat till viltets antal och behov.
- Presentation av foder ska ske på ett sätt så att konkurrens och aggression inom och mellan arter minimeras.
- För utfodring ska användas oförädlade jordbruksprodukter eller med för vilt och djurhållning särskilt framställt foder.
- Utlagt foder ska hela tiden vara fräscht och utfodringsytor ska ha en alltjämt god hygien.
- SYF är emot att klövvilt tillförs hormoner i syfte att uppnå större troféer eller högre kroppsvikter, vare sig det gäller frilevande eller hägnade djur.

Utsättning av klövvilt

Utsättning av klövvilt kan ha som syfte att öka tillgången på jaktbart vilt och vara ett sätt att förbättra ekonomisk bärkraft i viltförvaltning. En introduktion kan även ha som syfte att öka den biologiska mångfalden eller att återintroducera en tidigare utrotad art.

- SYF stödjer utsättning av klövvilt i lämpliga miljöer i syfte att få en långsiktig etablering av framtida självreproducerande och jaktbara populationer.
- SYF stödjer utsättning av klövvilt i syfte att gynna den biologiska mångfalden.
- SYF önskar öka möjligheten till legal utsättning av klövvilt under kontrollerade former.
- SYF vill motverka illegal utsättning av klövvilt och utsättning av klövvilt där genetisk status och hälsoläge är okänt. Hybridisering i syfte att öka troféstorlekar eller kroppsvikter ska inte tillåtas.

Jakt i hägn

Jakt i hägn kan ställa jägaren inför lika stora utmaningar som jakt i det vilda. Ett jakthägn kan även det öka den ekonomiska bärkraften i en viltförvaltning. Jakt i hägn kan också ha ett utbildningssyfte.

- Jakt i hägn ska efterleva samma höga etiska och moraliska krav som all annan jakt på klövvilt. Hägnet ska ha en storlek som möjliggör detta.
- SYF stödjer jakt på hägnat vilt som är födda i hägnet eller som har haft möjlighet till minst en säsong reproduktion i hägnet.
- SYF är emot att uppfödda djur släpps i hägn och jagas kort tid därefter eller innan de acklimatiserat sig i hägnet och haft möjlighet till minst en säsong reproduktion i hägnet (s.k. ”canned hunt”). Föreningens medlemmar ska inte ägna sig åt detta och föreningen ska motverka fenomenet.

- SYF är emot artificiell, onaturlig manipulation av vilt såsom flusching, genmanipulation, insemination, handlande samt samlande av sperma i kommersiellt syfte, embryointplantat, kastrering, tillväxthormoner, onaturliga avelsprogram och kloning. (Gäller även vid utsättning av klövvilt.)